

RYCHLE PROGREDUJÍCÍ UROTELIÁLNÍ TUMOR PÁNVIČKY LEVÉ LEDVINY S TROMBÓZOU VENA CAVA INFERIOR

RAPID PROGRESSION OF TRANSITIONAL CELL CARCINOMA OF LEFT KIDNEY WITH THROMBOSIS OF VENA CAVA INFERIOR

Barbora Látalová¹, Michal Grepl¹, Filip Čtvrtlík², Igor Hartmann¹, Aleš Vidlář¹

¹Urologická klinika, FN a LF UP Olomouc

²Radiologická klinika, FN a LF UP Olomouc

Došlo: 20. 12. 2014

Přijato: 9. 2. 2015

Kontaktní adresa:

MUDr. Látalová Barbora

Urologická klinika FN Olomouc

I. P. Pavlova 6, 779 00 Olomouc

e-mail: b.latalova@seznam.cz

Střet zájmů: žádný.

Prohlášení o podpoře:

Zpracování tohoto sdělení nebylo podpořeno žádnou společností.

SOUHRN

Látalová B. Rychle progredující uroteliální tumor pánvičky levé ledviny s trombózou vena cava inferior.

Kazuistika popisuje raritní případ uroteliálního tumoru ledviny s rychlým a agresivním růstem, komplikovaným vzácnou přítomností nádorového trombu ve vena cava inferior tvořeného tímto karcinomem.

KLÍČOVÁ SLOVA

Uroteliální karcinom ledviny, nádorový trombus dolní duté žíly.

SUMMARY

Látalová B. Rapid progression of transitional cell carcinoma of left kidney with thrombosis of vena cava inferior.

A case reports describing a patient with transitional cell carcinoma associated with rapid progression and aggressive growth, associated with complicated by a rare tumor thrombus in the inferior vena cava.

KEY WORDS

Transitional cell carcinoma, tumor thrombus, vena cava.

.....

ÚVOD

Karcinomy z urotelu jsou v urologické praxi běžné. Pouze 5–10 % z nich však postihuje horní močové cesty. Zatímco mikroskopická vaskulární invaze není vzácná, tvorba nádorového trombu ve vena renalis nebo vena cava inferior je raritní (1–16).

Při použití databáze Medline a scholar.google.com a termínů „transitional – cell – carcinoma – vein – thrombosis“ se dá vysledovat okolo

20 popsaných případů. Z toho poslední publikace popisující nádorovou trombózu dolní duté žíly je z roku 2003 (16) a jedna kazuistika s trombózou renální žíly z roku 2007 (17).

Naše kazuistika popisuje pacienta, který byl dispenzarizován po resekci světlebuněčného renálního karcinomu na jedné straně a přesto extrémně rychle progredoval do inoperabilního stadia uroteliálního karcinomu, včetně nádorové trombózy renální žíly a dolní duté žíly na straně druhé.

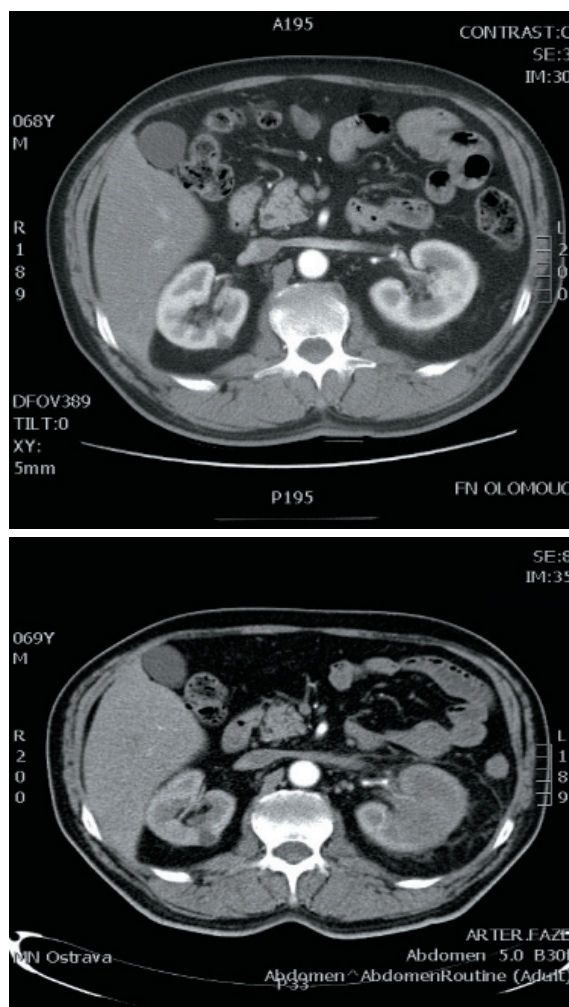
KAZUISTIKA

Šedesátidevítiletý muž podstoupil v říjnu roku 2010 roboticky asistovanou resekci tumoru dolního pólu pravé ledviny. V histologickém vyšetření se jednalo o světlebuněčný renální karcinom pT1a G1. Pacient byl již předoperačně sledován s chronickou renální insuficiencí a elevací kreatininu na 175 $\mu\text{mol/l}$, a to na podkladě diabetické nefropatie. Pooperačně se kreatinin stabilizoval mezi 200–240 $\mu\text{mol/l}$. Vzhledem k typu výkonu, histologické povaze a stadiu onemocnění byl pacient nadále pečlivě dispenzarizován pomocí zobrazovacích metod.

Půl roku po operaci byla provedena kontrolní MRI (vzhledem k azotemii), kde byl shledán nález na pravé ledvině bez známek recidivy onemocnění a levá ledvina bez patologického nálezu. V květnu 2011 následovala jediná ataka makroskopické hematurie. Byla doplněna endoskopie, ale bez známek tumoru močového měchýře. Nadále byl pacient sledován s hraniční mikroskopickou hematurií a do dispenzárního protokolu byla, kromě vyšetření horních močových cest, přidána i endoskopie. V červenci 2011 podstoupil opět MRI a v listopadu 2011 kontrolní endoskopii s negativním nálezem.

Při stabilizaci azotemie bylo v lednu 2012 provedeno kontrastní CT vyšetření s negativním nálezem na obou ledvinách. Další dispenzární kontrola po půl roce byla odložena pro zlomeninu krčku femuru (operován) a doplněno CT ledvin až v listopadu 2012.

Zde již byla radiology popsána na levé ledvině rozsáhlá infiltrace středního a dolního pólu (obr. 1), defekty v náplni kalichu, pánvičky a pelviureterál-

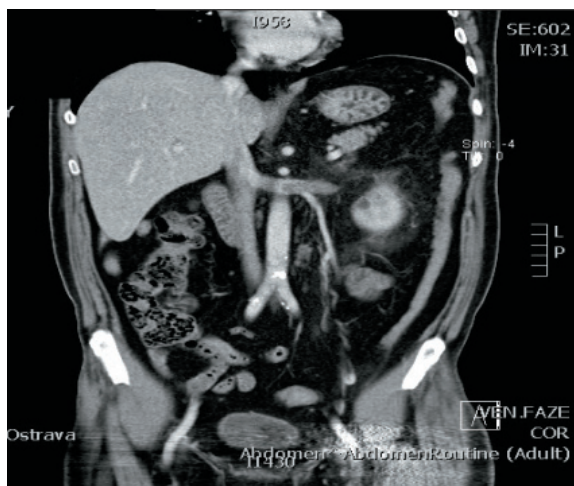

Obr. 1. Srovnání CT vyšetření v intervalu 8 měsíců
Fig. 1. The comparison of CT scan during 8 months

ního přechodu. Popsán byl také trombus v levé renální žíle. Z hodnocení radiologů nález na CT svědčil s největší pravděpodobností pro uroteliální karcinom. Na základě tohoto byla následně indikována nefroureterektomie vlevo.

Začátkem ledna 2013 jsme provedli otevřenou nefroureterektomii vlevo a pokus o odstranění nádorového trombu. Peroperačně byl však zjištěn pokročilý tumor, paraaortální lymfadenopatie a trombus zasahující až do vena cava inf. Vzhledem k rozsahu se ani při spolupráci s cévním chirurgem nepodařilo celý trombus odstranit.

Při histologickém vyšetření byl popsán nízce diferencovaný high-grade uroteliální tumor prorůstající do okolní tukové tkáně i parenchymu ledviny, s metastázou do nadledviny a nádorovou trombózou. Uzliny se ukázaly jako negativní.

Obr. 2. Nádorový trombus levé renální žíly zasahující v době vyšetření do úrovně aorty

Fig. 2. Tumor thrombus limited to the left renal vein

Pooperačně je již pacient odkázán na pravidelnou dialyzační léčbu, adjuvantní chemoterapie není schopen. Během dubna 2014 nativní CT

vyšetření a prostý snímek srdce a plic prokazuje generalizaci onemocnění do plic a mediastina. Do dvou měsíců pacient na tento nádor umírá.

DISKUZE A ZÁVĚR

Nádorový trombus u karcinomu z urotelu je poměrně vzácná komplikace se špatnou prognózou. Sám trombus limituje i operační možnosti. Na rozdíl od renálního karcinomu, kde je pro nádorový trombus vyhrazeno i stadium v rámci TNM klasifikace, u karcinomu ledvinné pánvičky tato varianta není. V literatuře (tab. 1), stejně jako v našem případě, i dalších 12 pacientů z 20 umírá do několika měsíců. Vzhledem k malé četnosti výskytu onemocnění, nelze u těchto pacientů zobecnit nebo standardizovat léčebný postup. Ale při nález trombu renální žíly a při nejasném obrazu na ledvině je potřeba s touto histologickou variantou a velice agresivním onemocněním počítat.

Tab. 1. Popsané případy uroteliálního karcinomu ledvinné pánvičky s nádorovou trombózou vena cava inferior
Tab. 1. Literature cases of the transitional cell carcinoma of renal pelvis with vena cava thrombosis

Odkaz (rok)	věk/pohlaví	léčba	pooperační sledování (měsíce)
Renert a kol. (1972)	24/M	N + VCR	neudáno
Tarry a kol. (1982)	63/Ž	NU + T	remise (20)
Hartman a kol. (1983)	72/M	N + VCR	neudáno
	52/M	N + T	zemřel (3)
Jitsukawa a kol. (1985)	71/M	NU + T	neudáno
Dore a kol. (1986)	38/M	N + VCR	zemřel (6)
Geiger a kol. (1986)	73/Ž	N + VCR	remise (12)
Chang a Ma (1987)	58/Ž	NU + T	zemřela (5)
Goldfarb a kol. (1990)	81/M	N + T + CHT	remise (18)
Concepcion a kol. (1991)	65/Ž	N + T	zemřela (1)
Leo a kol. (1992)	78/M	NU + T	remise (9)
	56/Ž	NU + T	zemřela (2)
	60/Ž	biopsie	zemřela před operací
Merhej & Masri (1993)	67/Ž	N + T + CHT	nepopsáno
Vleeming a kol. (1994)	76/M	N + T	zemřel (6)
Williams a kol. (1996)	75/M	N + VCR	zemřel (10)
Oba a kol. (1997)	62/M	NU + T + CHT	zemřel (5)
Miyazato a kol. (2001)	47/M	N + VCR	zemřel (17)
Juan a kol. (2003)	50/Ž	N + VCR	zemřela (1)
	72/Ž	odmítnuta	zemřela (5)
naš případ (2013)	69/M	NU + T	zemřel (6)

Zkratky: N – nefrektomie; NU – nefroureterektomie; T – trombektomie; VCR – resekce vena cava inf.; CHT – chemoterapie

Raritní je i rychlost onemocnění, kde v průběhu několika měsíců, přes zvyklou dispenzarizaci, dochází k progresi a úmrtí pacienta. O rychlosti růstu uroteliálního tumoru ledviny nejsou žádné přesné informace. V existujících studiích rostou tumory ledvin (ovšem bez ohledu na jejich histologii) poměrně pomalu (18). Nedostatkem těchto prací jsou mimo jiné malé soubory, zkresení, chybějící histopatologické vyšetření tumoru. Například Crispen a kol. (19) sledovali 172 nádorů ledvin u 154 pacientů. Medián velikosti tumoru a objem byl 2,0 cm (průměr 2,5 cm; interval 0,4–12,0 cm) a 4,18 ml (průměr 20,0 ml; interval 0,033–904 ml). Průměrná doba sledování byla 24 měsíců (prů-

měr 31; interval 12–156 měsíců). Za dobu sledování se nádory zvětšily průměrně o 0,285 cm (průměr 0,145 cm) a 17 ml (průměr 3 ml). Autoři také zaznamenali signifikantní vztah mezi velikostí tumoru a rychlostí růstu, když menší nádory rostly rychleji. Abou Youssif a kol. (20) sledovali celkem 44 nádorů ledviny po dobu 47,6 měsíce. Průměrný věk pacientů byl 71,8 roku a velikost tumoru 2,2 cm. Průměrnou rychlost růstu pak zaznamenali 0,21 cm/rok (interval 0,03–1,9 cm/rok) a nárůst objemu byl 2,7 ml/rok. Zhang a kol. (21) v souboru 53 pacientů, kteří před nefrektomií podstoupili několik CT vyšetření, neprokázali korelaci růstu ani s velikostí původního ložiska ani s histologickým podtypem.

LITERATURA

1. Renert WA, Rudin LJ, Casarella WJ. Renal vein thrombosis in carcinoma of the renal pelvis. *AJR* 1972; 114: 735–740.
2. Tarry WF, Morabito RA, Belis JA. Carcinosarcoma of the renal pelvis with extension into the renal vein and inferior vena cava. *J. Urol.* 1982; 128: 582–585.
3. Hartman DS, Pyatt RS, Dailey E. Transitional cell carcinoma of the kidney with invasion into the renal vein. *Urol. Rad.* 1983; 5: 83–87.
4. Jitsukawa S, Nakamura K, Nakayama M, Osawa A, Matsui K. TCC of kidney extending into renal vein and inferior vena cava. *Urology* 1985; 25: 310–312.
5. Dore B, Orget J, Villemonteix P, Aubert J. Resection de la veine cave inferieure et tumeur de la voie excrétrice: Problemes diagnostiques et pronostiques. *Ann. Urol.* 1986; 20: 67–69.
6. Geiger J, Fong Q, Fay R. TCC of renal pelvis with invasion of renal vein and thrombosis of subhepatic inferior vena cava. *Urology*. 1986; 28: 52–54.
7. Chang SY, Ma CP. TCC of the kidney with extension into the inferior vena cava. *Eur. Urol.* 1987; 13: 287–288.
8. Goldfarb DA, Lorig R, Zelch M, Patrone P, Bukowski RM, Pontes JE. Right renal mass with vena caval thrombus. *J. Urol.* 1990; 143: 574–577.
9. Concepcion RS, Koch MO, McDougal WS, Stewart JR, Merrill WH. Management of primary nonrenal parenchymal malignancies with vena caval thrombus. *J. Urol.* 1991; 145: 243–247.
10. Leo ME, Petrou SP, Barrett DM. Transitional cell carcinoma of the kidney with vena caval involvement: Report of 3 cases and a review of the literature. *J. Urol.* 1992; 148: 398–400.
11. Merhej S, Masri H. Transitional tumor of the right kidney with vena cava thrombus. Report of a case. *Prog. Urol.* 1993; 3: 490–493.
12. Vleeming R, Blaauwgeers HLG, Karthaus PPM, Sobotka MR, Schaafsma HE. Pulmonary tumor and inferior vena cava tumor thrombus: rare presentation of renal TCC. *Scand. J. Urol. Nephrol.* 1994; 28: 419–423.
13. Williams JH, Frazier HA II, Gawith KE, Laskin WB, Christenson PJ. Transitional cell carcinoma of the kidney with tumor thrombus into the vena cava. *Urology* 1996; 48: 923–935.
14. Oba K, Suga A, Shimizu Y, Takahashi M, Hoshii Y, Naito K. Transitional cell carcinoma of the renal pelvis with vena caval tumor thrombus. *Int J Urol.* 1997; 4(3): 307–310.

15. **Miyazato, Minoru, et al.** Transitional cell carcinoma of the renal pelvis forming tumor thrombus in the vena cava. *International Journal of Urology* 8.10 (2001): 575–577.
16. **Juan YS, Jang My Shen JT, Chou YH, Huang CH, Hsieh TJ.** Transitional cell carcinoma of the renal pelvis with extension into the inferior vena cava: a report of two cases. *Kaohsiung J Med Sci* 2003; 19: 362–367.
17. **Cilliers G, Naidoo A, Ackermann C, Parsons JJ, Andronikou S.** Renal vein thrombosis in transitional cell carcinoma. *Australasian Radiology* 2007; 51: B62–B63.
18. **Sowery RD, Siemens DR.** Growth characteristics of renal cortical tumors in patients managed by watchful waiting. *The Canadian journal of urology* 2004: 2407–2410.
19. **Crispen PL, et al.** Natural history, growth kinetics, and outcomes of untreated clinically localized renal tumors under active surveillance. *Cancer*; 2009: 2844–2852.
20. **Tamer AY, et al.** Active surveillance for selected patients with renal masses. *Cancer*; 2007: 1010–1014.
21. **Jingbo Z, et al.** Distribution of Renal Tumor Growth Rates Determined by Using Serial Volumetric CT Measurements 1. *Radiology*; 2009: 137–144.